No. 1536 **Zaterdag 7 Juni 1913.** **30ste Jaargang.**

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER: B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

NAAR PANAMA.

Eindelijk, eindelijk!

Roept Gij, trouwe Amigoe-lezer, dit ook uit, bij het zien van bovenstaanden titel? Het zou een bewijs zijn, dat een verslag over mijn reis naar Panamá reeds lang verwacht werd. Mij kwam die uitroep werkelijk oprecht gemeend uit het hart, nu ik eindelijk de kans schoon zag eens iets over mijn reis te schrijven.

Toen ik 16 Januari met de ANTONIO LOPEZ was teruggekeerd, had ik heele mooie plannen; 'k zat vol indrukken en verlangde die mede te deelen. Maar ach, daar kwam des avonds de teleurstellende Raadsvergadering over de subsidieverhooging met heel haar langen nasleep, welke verscheidene bladen der *Amigoe* besloeg en mij alle gelegenheid en ruimte ontnam ook maar iets over de Panamasche reis te vertellen.

De berg van verslagen en debatten is thans verwerkt, de doorgang is nu vrij, dus op naar Panama!

Nooit heb ik zoo duidelijk ondervonden, dat reizen ontwikkelt, als ditmaal op mijn tocht naar het Kanaal.

Ontwikkelen staat vaak gelijk met ontnuchteren. Men leert de feiten kennen, zooals ze zijn, helder en klaar, zonder bijmengsel van poëzie of fantasie. Natuurlijk trok ik uit met het verlangen iets te kunnen doen in het belang van onze eigen haven in verband met de opening van het Panama-kanaal.

Mijn hoofdideaal was: Curaçao moest het centraal verbindingspunt worden tusschen verschillende Zuid-Amerikaansche havens. Curaçao zou dan gaan winnen in beteekenis als kolenstation, doorvoer- en overscheephaven, en als middelpunt van het vreemdelingenverkeer. Scheepvaart, handel en nijverheid zouden daardoor tot hooger bloei geraken.

Ik zweer, natuurlijk, bij de *Amigoe* en verzekerde mijn reisgenooten, dat Curaçao reeds nu een centraal vereenigingspunt is. Tweemaal per maand kunnen wij van hier naar Colon; den 10den of 11den met de H.A.P.A.G. en den 23 of 24sten met La Veloce. Den 8den of den 16den van de volgende maand kan men dan weer per Italiaan of Spanjaard terug zijn. Een mooi snoepreisje dus van 2 à 3 weken.

We kozen de Duitsche Lijn om met de Italiaansche terug te kunnen keeren.

Maar jawel! In plaats van 10 December liep de *Sachsenwald* eerst 23 December binnen.

Ons heele reisplan lag in duigen. 't Gekste van 't geval was echter de voortdurende onzekerheid, waarin wij al dien tijd verkeerden. Onzekerheid omtrent dag van aankomst, onzekerheid omtrent dag van vertrek, onzekerheid omtrent de beschikbare plaatsruimte. Tot op den dag van vertrek wisten wij nog niet, of wij wel mee zouden kunnen. Passagierslijsten worden niet overgegeven; de Agent kon derhalve niet eens zeggen, of er nog passagiers mee konden. Uit voorzorg ging ik naar het kantoor der *Veloce*. Ook daar dezelfde onzekerheid.

Persoonlijk deden de Heeren Agenten alles om ons gerust te stellen.

Zij zouden hun best doen een plaatsje voor ons te veroveren, maar de volle zekerheid geven, dat wij mee zouden komen, neen, dat konden zij niet. Men ontvangt op deze manier den indruk, dat men U nog een weldaad bewijst, als Ge voor uw goede geld mee moogt. Men vertelt u, hoeveel aanvragen om biljetten er reeds zijn ingekomen en dat allen, die het wenschen, onmogelijk mee kunnen. Zoo langzamerhand wordt ge voorbereid op een heele volle boot en verklaart ge gaarne tevreden te zullen zijn met een plaatsje op het dek, als ge maar mee kunt. Teleurgestelde reizigers, verhalen u hoe het meermalen voorkomt, dat er geen plaats is op de Duitsche of Italiaansche boot. En als men mee kan, is het er altijd veel te vol. 't Best zou wezen naar Trinidad of Cuba te reizen en vandaar naar Colon.

Ik zag mijn ideaal: Curaçao centraal verkeerpunt, reeds vervagen. Op den duur zullen gedupeerde reizigers, die over Curaçao naar Colon of Panamá willen, een andere haven opzoeken.

Het convenieert een ieder niet een paar weken langer dan men berekend heeft in een Hotel te verblijven en dan nog niet zeker te zijn een plaatsje op de boot te zullen bemachtigen.

Het is een verblijdend feit, dat reeds nu, vóór de opening van het Kanaal, zooveel vreemdelingen uit naburige havens via Curaçao naar Colon zoeken te vertrekken. Dit is een doorslaand bewijs, dat Curaçao een centraal verkeerhaven is. En dat is Curaçao geworden, omdat er aangekondigd wordt, dat men tweemaal per maand een scheepsgelegenheid heeft naar Pto. Colombia, Cartagena en Colón.

Als er nu ook maar gezorgd kon worden, dat die booten op tijd hier kwamen en ruimte genoeg bieden voor alle passagiers, die mee willen.

Dit zal alleen te bereiken vallen, indien de Heeren Agenten voortdurend blijven klagen over den ongeregelden dienst en over te weinig plaatsruimte. Te gelijkertijd moeten personen van invloed trachten te bewerken, dat nog andere lijnen, die op Colon varen, hun route over Curaçao nemen.

Wat kan Curaçao winnen bij de opening van het Panamakanaal, als Curaçao geen vaart heeft op Colon, of geen geregelde vaart en geen meer voldoende vaart? Dan verlegt de stroom van reizigers zich naar Trinidad of Cuba, en Curaçao verliest er bij in plaats van er bij te winnen.

Het is dus een allerdringendste voorwaarde voor meerdere ontwikkeling van ons havenbedrijf na de opening van het Kanaal, dat er een zeer geregelde vaart kome tusschen Curaçao en de route Colon van flinke, ruime, comfortabele booten.

Passagiers zijn er te over, reeds nu; vracht is er ook voldoende. In de toekomst zal dit alles nog toenemen, mits de scheepsgelegenheid naar Colon geregelder worde, ruimer en menigvuldiger.

Wij moeten dus zien, meer booten hierheen te [illegible]

Of nog meer afdoende: De Curaçaosche Handel vereenige zich en schaffe zich voor gezamenlijke rekening een flinke boot aan om daarmede geregeld van Curaçao naar Colon te varen. Er zijn hier verschillende reeders, die meerdere zeilschepen bezitten. Waarom koopen zij niet eens een stoomboot? Die kost volstrekt niet duurder dan 3 flinke schoeners.

De groote lijnen, die via Curaçao op Colon varen, hebben er misschien weinig belang bij meer geregeld hier aan te komen en grootere schepen hierheen te zenden. Hun voorreis van Genua of Hamburg is lang en kostbaar. Maar een reisje van en naar Curaçao — Colon duurt slechts een paar dagen. Behalve passage- en vrachtgelden zal de Handel op Curaçao door het verblijf der vreemdelingen alhier menig zoet winstje behalen.

Van de vreemdelingen moeten wij het hebben. Welnu, ga ze dan halen en breng ze waar ze wezen moeten.

Onze scheepvaart bloeit. Telkens komen er nieuwe, groote schoeners bij.

De verdere ontwikkeling onzer Curaçaosche scheepvaart kan zich echter onmogelijk beperken tot steeds maar grootere en talrijker zeilschepen. De lijn der ontwikkeling moet ook tot de stoombooten worden doorgetrokken. Welk ondernemend man is de eerste, die het aandurft! Het is nu de tijd om daarmede te beginnen.

Een eigen geregelde stoomvaart op Colon zal Curaçao een voorname plaats verzekeren bij het toenemend scheepvaartverkeer. Geen beter middel om onze haven te maken tot een centraal punt.

Als het eerste Curaçaosch stoombootje maar vaart, volgen er vanzelf meerdere, die zich bij deze eerste stoomboot zullen aansluiten, er passagiers voor zullen aanvoeren en er vracht voor halen. In onze onmiddelijke omgeving zijn er genoeg havens die om een meer geregelde stoomvaartverbinding vragen.

Moeten wij maar blijven treuren, dat de *Compañia Fluvial y Costanera* onze haven niet meer aandoet? Wij hebben toch gezien, wat 'n vreemdelingen van zoo'n bootje gebruik maken en wat een vertier onze stad er van ondervindt. Waarom dan zelf niet zoo'n bootje aangeschaft!

Curaçao vooruit!

De ezels zijn reeds sinds jaren voor het verkeer op ons eiland vervangen door paard en rijtuig en deze [illegible] moet onze scheepvaart dan maar steeds beperkt blijven tot de zeilschepen!

O, wat hebben wij in die vijf weken van onzeker wachten dikwijls verlangd naar een geregelden stoomdienst, tusschen Curaçao en Colon, en wat verlangen vele vreemdelingen met ons naar een dergelijke onderneming, als telkens die Duitsche, of Italiaansche booten te laat komen, of te vol blijken.

Dat de Handel van Curaçao, door het openen van een eigen stoomvaart op Colon, zorge toch alle voordeelen te genieten, die er van het toenemend vreemdelingenverkeer en van de scheepvaart te plukken vallen.

We hadden dan eindelijk ons plaatsbewijs voor de *Sachsenwald* in handen.

Met ons vieren hadden wij slechts de beschikking over 'n hut voor drieën. Vrijwillig hadden wij hierin toegestemd om toch maar mee te kunnen.

Andere passagiers hadden met 6 of 8 personen slechts een enkele hut. Maar deze Zuid-Amerikanen zijn aan dergelijke toestanden gewoon. De cabine wordt aan de Dames gelaten en de Heeren ontrollen een matje, waarin kussen en deken geborgen zijn, en vlijen zich vóór de hut op het dek neder. Die Heeren zijn er dus op ingericht, zij nemen hun „bed" en beddegoed op reis mee. Wel een bewijs, dat gebrek aan voldoende plaats een gewoon verschijnsel is op deze booten.

Een gevolg dezer overbevolking was ook, dat de eetzaal te klein werd. In twee partijen moest er gegeten worden. Een heele misrekening, als men met een hongerige maag de etensbel begroet heeft en bij den ingang der zaal verzocht wordt nog een uurtje te willen wachten.

Gelukkig behoorde ons gezelschap tot de eerste partij, die dadelijk vrij en toegang kreeg tot het allergezelligst eetzaaltje.

Over inrichting en bediening aan boord van de *Sachsenwald* heb ik slechts één woord van lof.

't Was uitstekend.

Natuurlijk was het getal bedienden niet berekend op zooveel passagiers, en hadden zij het veel te druk. Maar vriendelijk en voorkomend waren ze, en zeer goed gedisciplineerd.

Dit alles konden wij op ons gemak meemaken. Op het biljet stond, dat we vier uur aan boord moesten zijn, terwijl de boot eerst 's avonds om elf uur vertrok.

De hutten waren zoo ruim, dat wij het ons daar zeer gezellig konden maken en het met onze vrienden, die ons uitgeleide deden, best konden vinden. Toch stiet ook deze onregelmatigheid ons tegen de borst. Waarom kan men niet precies het uur van vertrek opgeven?

Een ieder herinnert zich nog, hoe geregeld de *Christiansted* was in haar vertrek. Eén seconde voor 10 uur ging de telegraaf over naar de machinekamer, dan drie korte fluitsignalen, en nog een, als de brug open was, en weg gleed de boot de donkerte in zonder de avondstilte te verbreken met een helsch lawaai van fluitgillen zonder end.

Daar kan onze K. W. I. M. een lesje aan nemen. De Hollandsche boot voelt zich hier. Curaçao is een Hollandsche Kolonie en daarom maakt de Hollandsche boot steeds een leven, dat hooren en zien vergaan.

Gelukkig, dat de overige lijnen beschaafder manieren hebben en niet meer seinen dan noodig is.

Stel je voor, dat bij toeneming

LIEFDE EN LIJDEN.

(Historische Roman.)

XXI.

Ter herinnering: Een jong krijgsman, Edgar Gloswood, leeft met vrouw en kind te Cornwall in ballingschap; Edgar is veroordeeld, om aldaar mijnarbeid te verrichten. Een Priester, Deyman geheeten, beweegt zich steeds onder de mijnwerkers, om te zorgen voor hun geestelijk heil; deze is een bijzondere vriend van Edgar en diens echtgenoote, Anna, welke, geheel en al uit vrije beweging, met haar kindje, eveneens Anna geheeten, haren man in zijne ballingschap is gevolgd.

Den volgenden morgen deelde Deyman aan Anna in 't geheim medé, dat zijn geestelijke zorg voor de mijnwerkers hem voor eenige dagen naar elders riep. Zij zag haren trouwen vriend ongaarne vertrekken; maar er waren nog meer ongelukkigen, die zijne hulp behoefden; Deyman ging daarom heen, maar beloofde, zoo spoedig mogelijk in hun midden terug te zullen keeren.

De dagen, die nu volgden, waren voor Anna dagen, waarop ze allen troost en opbeuring miste. Haar man beminde haar wel is waar met dezelfde liefde van vroeger, toen zij elkander pas hadden leeren kennen; hun huwelijk was zonder twijfel geweest een gelukkig huwelijk, uit liefde voor elkander aangegaan; maar zij kon met Edgar niet spreken over haar of liever over hun beider ongeluk, zonder dat deze zich opwond tegen hen, die hem onschuldig hadden veroordeeld en hem van aanzienlijk persoon hadden gemaakt tot een verachtelijken mijnarbeider; sprak ze met hem eens over hun verleden, dan werd hij koud en onverschillig voor alles en allen; zelfs tegenover zijne vrouw, hoezeer hij haar ook lief had, was hij dan heel ongevoelig. En ofschoon Anna volstrekt niet twijfelde aan de oprechtheid zijner liefde, die niet gewilde onverschilligheid deed haar toch pijn.

Een hart, vol van indrukken, zoowel ten goede als ten kwade, wil die indrukken weergeven en aan anderen mededeelen. Dat juist is de grondslag eener oprechte liefde! Maar ook geen grooter zielelijden, dan steeds alles in zich besloten te moeten houden en met niemand eens te kunnen spreken over hetgeen ons zoo na aan het hart ligt en ons zoo diep heeft getroffen!

Den eersten avond, nadat Deyman van hen was vertrokken, zaten Edgar en zijne vrouw tegenover elkander in hun huisje aan de tafel; de kleine Anna, nu ruim een jaar oud, vermaakte zich op den schoot harer moeder met eenig speelgoed; ze zag telkens op, nu eens naar haren vader, die wezenloos voor zich heen staarde; dan weer naar haar moeder, die in stilte haren echtgenoot bespiedde; die ongelukkige vrouw kon zich bijna niet goed houden, als ze haren man daar zoo van alles afgetrokken zag neder zitten; vroeger was hij geheel en al leven en beweging; zijne ziel sprak zich uit in geheel zijn wezen; zijne oogen zeiden 't iedereen, die hem aanzag: ik weet, wat ik wil. En nu? Daar zat niet meer die stoere krijger van vroeger! Hij was, als een oud man, afgeleefd en scheen niets anders te verlangen, dan dat de dood een einde zou makken aan zijn ongelukkig bestaan.

„Onze kleine, houdt zich goed, vindt ge ook niet, Edgar? zoo verbrak Anna de pijnlijke stilte; ze schijnt hare ziekte geheel en al te boven te zijn gekomen en ze begint reeds 't een en ander te begrijpen."

„Helaas, ja, antwoordde hij; begreep ze maar nooit iets; het zou veel beter voor haar wezen; ze zou dan nooit kunnen komen tot de kennis van haar ongeluk."

„Maar, Edgar, foei, zoo moogt ge niet spreken; ge zoudt toch niet willen, dat Anna..........!"

Ze durfde zich niet uitspreken, die ongelukkige vrouw!

„Het verstand is de hoogste gave, die God ons heeft geschonken, zoo ging ze verder, en nu zoudt ge willen, dat onze Anna, ons kind, die gave niet bezat? Neen, dat kan geen ernst bij u wezen."

„Dit is toch zeker, vrouw, zoo hernam Edgar, zonder op Anna's vraag rechtstreeks antwoord te geven, dit is toch zeker: bezat de mensch geen verstand, dan hadden wij thans niet het twijfelachtige geluk van onzen ellendigen toestand in te zien; we zouden ons lijden niet in alle bijzonderheden na kunnen gaan en dus niet genoodzaakt wezen, om er de geheele bitterheid van te proeven. En nu we ons lot begrijpen, nu beseffen we, wat we lijden; en dat alles, terwijl we onschuldig zijn! Vrouw; 't is vreeselijk, 't is om in opstand te komen tegen God!"

„Edgar, gij handelt verkeerd door zóó te spreken, antwoordde Anna zenuwachtig. Zeker, ons lijden is groot, zeer groot; maar moeten wij een dier benijden, omdat dit geen zielesmart kent? Neen, wij moeten ons, juist door middel van ons verstand weten te verheffen boven ons lijden om er aldus over te zegepralen!"

„Dat alles is zeer goed en zeer mooi in theorie; maar iemand, die de dingen met een helder oog beziet, lacht er mede!"

„Edgar, zoo hernam nu Anna ontstemd, terwijl het bloed haar bleeke wangen kleurde, wij leven hier samen en ik lijd zoo goed als gij; ja, meer dan gij; ik moest, als zwakke vrouw, bij u steun vinden in mijn lijden en, laat ik het u ronduit zeggen, juist het tegenovergestelde is het geval. Door woord en daad ontneemt gij mij allen moed, om voort te gaan op den lijdensweg!"

Anna wilde nog verder gaan; ze hield zich echter in, uit vrees van te veel te zullen zeggen, ze herinnerde zich de woorden van het H. Evangelie: De vrouw zal den man onderdanig wezen".

Edgar, op zijne beurt, voelde, dat hij had misdaan door zóó te spreken; hij wist, dat zijne vrouw recht had op steun van zijn kant en juist het tegenovergestelde bij hem vond.

„Anna, zoo antwoordde hij, ik ben weer hard voor je geweest; maar wat gij vraagt, ik kan 't u niet geven, omdat ik 't zelf niet heb; sedert lang is bij mij alle kracht, alle zelfbeheersching verdwenen; nu ik geen hoop op uitkomst meer zie, weet ik dikwijls niet, wat ik doe en ben ik uwer niet meer waardig. Slechts dit eene kan ik u raden: vertrek met uw kind van hier; ver-

der scheepvaart er s' nachts een paar Hollanders liggen te gilfluiten, alsof er niemand anders op Curaçao woont, en de heele burgerij maar wakker moet blijven, zoolang de Hollander binnen is.

Of zooiets gereglementeerd kan worden, weten we niet, maar wat bij andere booten mogelijk is, zal toch wel bij alle mogelijk zijn. Het havenbedrijf is nu eenmaal rumoerig. Een stille haven is een dooie haven. Dat willen we niet. Waar we tegen zijn, is dat barbaarsch, onbeschaafd lawaai schoppen, alsof men zich aan niets en niemand te storen heeft, en heer en meester over onze haven is.

In ons havenbedrijf kan nog heel wat geordend en geregeld worden in verband met de verwachte toeneming der scheepvaart na de opening van het Panamakanaal.

(Wordt vervolgd.)

BOVENWINDSCHE STEMMEN.

Saba, 12 Mei '13.

De schoonste bloem, ontloken en tot bloei gekomen op het ontwikkelingspad van de Katholieke Kerk op Saba is de inkleeding der eerste Zuster van Saba in de Religieuze Orde van St. Dominicus.

Heden 12 Mei '13, heeft te Amityville (Amerika) die schoone gebeurtenis plaats, die dankbaar getuigenis aflegt van de levensvruchtbaarheid der R.K. Kerk op dit eiland. Want het korte tijdperk der ontwikkeling, de geringe tijd, die ligt, tusschen zaad en bloem — tusschen eerste prediking en de roeping tot den verhevensten staat in de R K. Kerk — spreekt luide voor de gretigheid, waarmee de verkondiging der Roomsche leer op Saba werd ontvangen.

Slechts 77 jaar is het geleden, dat de eerste R. K. Priester hier voet aan wal zette, om het Roomsche geloof te verkonden, thans reeds mogen we gewagen van de schoonste bloem uit dat zaad gesproten.

77 jaar hebben ijvervolle priesters gewerkt, gekampt met bijna onoverkomelijke moeilijkheden, en thans reeds ziet men op dit eiland eene Kath. gemeente met ± 900 zielen, 3 kerken, 2 Bijz. scholen, Congregatie en Geestelijke Vereenigingen.

Die spoed der ontwikkeling is iets buitengewoons te noemen. Wel interessant dunkt het mij, die gang der ontwikkeling eens na te gaan.

Van de Hollandsche eilanden in de West is Saba het laatste geweest, waar met de verkondiging der R.K. leer begonnen is. Reeds hadden St. Martin en St. Eustatius kerken en priesters met vast verblijf, toen nog geen spoor van Kath. eeredienst op Saba te bekennen viel. De dienst der Engelsche kerk, die de eerste kolonisten — waarschijnlijk verdreven Puriteinen — met zich hadden gebracht, was in al die jaren trouw onderhouden en het was te verwachten, dat de geloofsovertuiging, waarvoor men land en goed, ja alles had verlaten, om als ballingen op een verlaten rots in de Caraibische Zee te gaan leven, onkreuk- en onomstootbaar vast er in was gebleven.

Het was dan ook een bijna hopelooze poging, die de eerste Kath. priester ondernam, om hier het Katholicisme te gaan prediken. Veel verwachtte men er niet van. Nochtans onzichtbaar werd hij gedreven en gesteund. Want vóór er nog sprake was van een geregelden Kath. eeredienst, bestond hier reeds de devotie tot de H. Moeder Gods Maria.

Van uit het Katholieke St. Barths hadden Sabaneesche dames, die daar vertoefd hadden, de leerstelling van het Goddelijk Moederschap op Saba gebracht en hun familie de devotie tot de H. Maagd meêgedeeld.

Men zong enkele Marialiedjes, de naam van Maria werd met eerbied en liefde genoemd, in één woord: eene devotie tot de Moeder Gods was reeds levendig. De Katholiek, die zijn Hemelsche Moeder liefde en vertrouwen schenkt en die liefde en dat vertrouwen nimmer vergeefsch acht, zal in de hier levende devotie ook de bijzondere hulp zien van het wonderbaar Missiewerk op Saba, en de komst van den priester en zijn succes aan Haar toeschrijven.

Het was dan in Mei '36 volgens het doopregister — volgens anderen in '34 — dat Mgr. Niewindt, in dien tijd Apostolisch Prefect der Kath. Missie op Curaçao, het eiland bezocht.

Wel waren vóór dien tijd andere priesters, waaronder in 1701 pr. Labat O. P. en later pastoors van naburige eilanden op Saba geweest, doch zonder ander oogmerk dan om dit belangrijk eiland in oogenschouw te nemen.

Mgr. Niewindt trof er eene Kath. negerin aan van Guadeloupe afkomstig, die met haren zoon aan het Ladderbaaipad woonden en die Mgr. ontvingen en huisvestten. Andere Katholieken waren er niet op het geheele eiland. Deze twee werden in de gelegenheid gesteld hunne godsdienstplichten waar te nemen.

Verder wordt van geen enkele openbare godsdienstige oefening gewaagd

Alleen werden in Juni van dat jaar in den Bottom 5 kinderen en één meerderjarige volgens doopregister — volgens anderen in '34 zeven kinderen — gedoopt.

Of het was, dat de Prefect aan een toekomst van de Kerk op Saba twijfelde, hetzij het was om andere redenen, moeilijkheden of kosten — wat waarschijnlijker was — vast staat dat tot '43 Saba door geen anderen R. K. Priester bezocht werd.

In de negen op 1843 volgende jaren kwamen enkele malen op het eiland de pastoors der naburige eilanden de Zeereerw. Heeren Kistemaker, ten Brink en Nieuwenhuisen; door deze geestelijken werden in particuliere huizen, die men voor dat doel huurde, godsdienstoefeningen gehouden, die door groote scharen volks werden bijgewoond. Vooral de Windwardside was de plaats van hun geestelijken arbeid. Daar toch kwamen de Anglicanen in grooten getale op, behandelden de priesters zeer genegen, daar ook had men de meeste hoop op succes. Want de Anglicanen in Windwarside waren door hun eigen ministers verwaarloosd. Daar was noch een kerk, noch kwamen daar hun predikanten, zoodat het volk, uiteraard geloovig, gaarne kwam luisteren naar de leerredenen der Kath. predikers.

Veel gespot lokte de nieuwe leer en vooral de Ceremoniën en heilige gewaden der kath. priesters uit, doch dat belette niet, dat het kath. geloof voet in de aarde kreeg en men in 1850 reeds 49 katholieken telde. Door het aanwassend aantal der geloovigen dacht pastoor Kistemaker in overleg met Mgr. Nieuwindt het noodzakelijk, een huis te koopen in Windwardside en het als kerk te bestemmen. Wat thans nog de pastorie is in Windwardside, was de eerste officieele R.K. kerk op Saba.

Daar kwamen de geloovigen te zamen om de H. Geheimen te vieren, den verborgen God te aanbidden en 't woord Gods te aanhooren.

Menig tooneeltje van onderbreking en rustverstoring door de Protestanten is daar afgespeeld; men viel hen lastig met spotternij en laster, doch dat alles met geduld en liefde verdragen was het zaad voor nieuwe Katholieken. In 1854 werd Rev. Gast, pater der Kruisheerenorde, als vaste pastoor van Saba benoemd. Hij vestigde zich metterwoon in Windws. en begon daar zijn werk onder de bekeerlingen en de Anglicanen. God kwam hem te hulp. In 57 werd het eiland geteisterd door veelvuldige, langdurige en zware aardschokken. De huizen schudden op hun fundamenten, rotsblokken rolden neer van de bergen; alom schrik en verwarring. Men riep luide ten Hemel om barmhartigheid. Niet zelden werd dienst of predikatie onderbroken door een zwaren aardschok, die het volk luide deed smeeken om genade en barmhartigheid. De angst voor een naderend groot onheil was velen een reden zich bij den Kath. godsdienst aan te sluiten. God schonk dan ook in die jaren bijzonderen wasdom aan het zaad des woords. Wij vinden in '54 55 doopen, in '57 94, die met die van vroegere jaren het aantal der Katholieken bracht tot 259.

In '58 werd past. Gast vervangen door den grooten Apostel van Saba: Rev. Kock.

Waar past. Gast om gebeden en waar hij voor gearbeid had, werd verkregen door past. Kock. Zijn werk was de oogst van pastoor Gast's planting, zooals de nederige man immer placht te erkennen.

De nieuwe pastoor zag spoedig de nooden in van zijn arbeidsveld: een groot kerkgebouw en R.K. onderwijs.

Het Katholicisme had zich zoodanig uitgebreid, dat de huis-kerk de gemeenteleden niet meer kon bevatten en de bouw van een groot gebouw noodzakelijk maakte. Uitgezien werd naar een geschikt terrein en spoedig werd dit ook gevonden.

Tusschen de oorspronkelijke kerk en den publieken weg lag een lap grond, toebehoorend aan particulieren. Ten bate van het gemeenebest had men er een wachthuis op gebouwd voor quarantaine-passagiers. die, hier aangekomen uit door pokken besmette plaatsen, er onder dak werden gebracht. Vóór dat huis hielden vrijwilligers de wacht, bij beurten die wacht vervullend. Ook was daar een soort pilaar gemaakt om slaven een verdiende kastijding toe te dienen.

Door bemiddeling van enkele vrienden werd dat stuk grond tegen zeer lagen prijs gekocht en in orde gebracht voor het nieuwe kerkgebouw De bemiddelde Katholieken zonden hun slaven naar een vervallen suikerrietplantage in Springbay, om de gekapte steenen van de ovens op te brengen voor de kerkmuren.

Aan moeilijkheden bij den bouw ontbrak het past. Kock niet. Zelfs toen de muren boven den grond waren, werd het werk op last zijner Superieuren gestopt. Nochthans de ijverige priester kwam gereed. Een mooi steenen kerkgebouw — waar thans nog de eeredienst plaats heeft werd verees in 1860 in Wdside en werd toegewijd aan St. Paulus ter eere zijner wondervolle bekeering.

In de Bottom had Pastoor Kock minder succes. Het moge al zijn, dat hij daaraan niet die zorgen heeft kunnen besteden, die hij aan Windwardside en Hellsgate besteed heeft, de hoofdreden echter dat de Anglicanen van den Bottom veel vasthoudender waren aan hun religie was: het bezit van een kerk en minister met vast verblijf, die daar geregeld dienst hield.

Evenwel in '77 bouwde pastoor Kock ook daar voor zijn gemeente een sierlijk kerkje (dat later in school veranderd werd, terwijl het nieuwe schoolgebouw als kerk dienst deed) dat ruimschoots in de godsdienstige behoeften der Katholieken voorzien kon. Het vlek St. John (op 15 minuten afstands van Bottom) en Merry Point (één uur gaans) kwamen onder de parochie der Bottom; Hellsgate (op 20 minuten afstand van Wdside.) tot de kerk der Windwardside.

In 1882 kwam pastoor Mulder op Saba die gedurende 25 jaren den R.K. godsdienst bediende. Onder hem bleef de gemeente zich uitbreiden, en steeg tot het getal van 900 zielen.

Twee jaar geleden werd door past. Dalhaus een bijkerkje gebouwd aan de grens van Hellsgate, hetwelk den geloovigen het waarnemen hunner plichten zeer vergemakkelijkte.

Wel eigenaardig is het feit, dat op Hellsgate slechts 2 Anglicaansche families leven. Door hun woonplaats het verwijderd van Bottomkerk was het voorvaderlijk geloof in hen verzwakt, en het veelvuldig bezoek der Katholieke priesters, daar te plaatse, deed allen tot het Katholicisme overgaan.

* * *

Ook in het Bijzonder Onderwijs is ruimschoots op Saba voorzien. In het begin gebrekkig door gemis aan de noodzakelijkste middelen, heeft het zich langzaam ontwikkeld en is tot vollen bloei gekomen onder pastoor Mulder, van wiens tijd twee bloeiende bijzondere scholen dagteekenen. Thans wordt in de R. K. parochiale school in den Bottom door twee zusters lesgegeven aan 106 kinderen en in de Windwardside door twee zusters en een kweekeling aan 131 kinderen.

Aldus heeft het Katholicisme zich ontwikkeld, brengend godsdienstzin, zedelijkheid en beschaving aan de bevolking van Saba.

Een stad op stelten.

Nu onze zandzuiger heel-huids gearriveerd is en spoedig aan 't werk zal gaan, is het wel actueel uit een voorbeeld te zien, wat een groot nut getrokken kan worden uit het weg gespoten zand. Zou dat ook hier niet te gebruiken zijn?

J. Serrurier schrijft in *„De Ingenieur"* over het omhoogbrengen van de stad Wilmington (in Californië):

Het vroegere oude stadje Wilmington, eerst kort geleden bij Los Angelos geannexeerd, en bestemd om in de toekomst de havenwijk van het groote Los Angelos te worden, lag slechts een enkelen voet boven de hoogwaterlijn, en daardoor werden niet alleen moeilijkheden ondervonden voor goede draineering in regentijd, maar ook zou voor de rioleering gepompt moeten worden, tenzij het niveau verhoogd werd.

Onder leiding van City Engineer Homer Hamlin van Los Angelos, werd het plan ontwikkeld om, tot overkoming van deze moeilijkheden, het niveau van het stadje op te hoogen, in verband met de nieuwe havenwerken, waarvoor een groote hoeveelheid uit te graven grond anders naar zee afgevoerd zou moeten worden.

De wijze, waarop dit enorme omvangrijke technische probleem is aangepakt, is door den schr. geschetst en met foto's toegelicht. De zaak komt hierop neer, dat de huizen worden opgelicht en de modder onder wordt geperst.

Het op te vullen gedeelte bestond uit ongeveer 280 perceelen grootendeels aan verschillende eigenaars toebehoorend; er waren 12 baksteenen gebouwen en 60 groote en kleine houten gebouwen, waaronder een kerk en een groot logement, ook een groot gebouw uit zoogenaamde adobe (dat is in de zon gedroogde klei) vervaardigd, met muren van 2 voet dikte.

Het was inderdaad geen kleine taakom een schaar van grondeigenaars, waaronder natuurlijk verschillenden de kans schoon dachten om bovenmatige schadeloosstellingen te krijgen door hun toestemming te weigeren, tot overeenstemming te brengen.

Reeds verscheidene maanden vóór het werk werd uitbesteed, waren eenige nieuwe winkelhuizen gebouwd op hooge betonfundeeringen, met den winkelvloer 7 voet boven den beganen grond. De meesten, die oude huizen moesten laten oplichten, wachtten echter tot het opvullingswerk was uitbesteed, hoewel het pompen binnen 30 dagen daarna zou moeten aanvangen. Ieder ging daarbij volgens zijn of haar opvattingen te werk, zoodat het stadje thans een allereigenaardigst aspect vertoont Verreweg de meeste gebouwen zijn opgelicht geworden en staan thans op stelten en er is door de straten een planken brug gemaakt met vertakkingen naar de huizen, en daaronder is alles modder. Een compleet rioolstelsel is gelegd, in alle straten, ook waar nog geen huizen staan (dit moest, zooals gewoonlijk, betaald worden door de belanghebbende grondeigenaars), immers, door dit vóór de opvulling te doen spaarde men de kosten van diepgraven uit, en de gemetselde mangaten, zeven voet hoog, vertoonen zich overal in het landschap als reusachtige suikerbrooden. Verscheidene ouderwetsche houten gebouwtjes worden langzamerhand opgevuld door de modder, daar ze door de eigenaars het opheffen niet waard werden geacht. Een twintigtal woonhuizen zijn uit deze buurt, die bestemd is om geheel winkelbuurt te worden, weggevoerd en op andere grond, buiten het op te vullen gedeelte gelegen, neergezet. Een eigenaardig geval doet zich voor met het Adobe-gebouw, dat een groote kroeg met billards is. De eigenaar daarvan heeft een muur van beton er omheen laten bouwen en zet zijn zaak ongestoord voort in de diepte. Later zal hij op dien muur als fundeering een groot nieuw gebouw laten zetten, waaronder hij dan een reusachtigen kelder zal hebben. Een van de grootste werken was het oplichten en een weinig verplaatsen van het bankgebouw, van baksteen gebouwd en twee verdiepingen hoog, hetgeen, naar men mij vertelt, ongeveer 2500 dollar heeft gekost.

Het ligt in het plan van den gemeente-ingenieur van Los Angelos om ook de overige, thans nog weinig gebouwde gedeelten van Wilmington, die lager dan gewenscht liggen, op te vullen, wanneer verdere gedeelten van het uitgebreide havenplan in uitvoering komen. Wanneer dit geheele plan voltooid is, zal Los Angelos een waterfront hebben van 136.746 voeten of 25.9 mijlen lang. Er zal daarbij echter ook nog heel wat grond naar zee afgevoerd moeten worden.

De thans aan het werk zijnde electrische zuigbaggermolen *„Oakland"* die een capaciteit heeft van 8000 kubieke yards per dag, zal, behoudens onvoorziene omstandigheden, het werk op tijd kunnen volvoeren en mocht de noodzakelijkheid zich voordoen, dan bezit de Standard American Dredging Cy., die het werk uitvoert, nog 12 andere dergelijke zuigbaggermolens van gemiddeld dezelfde grootte als deze. De *„Oakland"* kan de modder tot op een afstand van 3500 voet wegpersen bij een opheffing van 10 of 12 voet boven water. Wanneer verder moet worden geperst, wordt een electrisch gedreven centrifugaalpomp in de buisleiding ingeschakeld een zoogenaamde Boosting Plant. Op dit werk zal niet meer dan één extra pomp noodig zijn.

In Galveston (Texas) heeft dezelfde maatschappij indertijd modder tot op een afstand van 27.000 voet vervoerd door middel van drie dergelijke extra centrifugaalpompen. De modder, die in dat geval gepompt wordt, bestaat uit ongeveer 12% grond, grootendeels zand en een weinig klei.

Berichten uit de Kolonie.

Mgr. Dr. Warren Curier.

De *„Amigoe di Curaçao"* van 20 Juli 1912 publiceerde een artikel, waarin eenige levensbijzonderheden worden medegedeeld van Dr. WARREN CURIER. Deze hoog begaafde man is geboren op het eiland St. Thomas, 22 Maart 1857; hij is een afstammeling van Joh. Gibbs, Gouverneur van St. Martin, welke op St. Eustatius begraven ligt. Hij is van huis uit katholiek, terwijl zijne moeder een bekeerlinge uit het Protestantisme is.

Dr. WARREN CURIER genoot zijn allereerste opleiding van zijn 3e tot zijn 10e levensjaar, op St. Eustachius en maakte zijn studiën voor het H. Priesterschap, te Roermond en te Wittem in Holland bij de Paters Redemptoristen; hij ontving de H. Priesterwijding te Roermond, den 24en November 1880; van af dit jaar tot 1882 was hij als missionaris in Suriname en van 1882—1892 als zoodanig in de Ver. Staten van Noord Amerika werkzaam. In 1892 begaf hij zich naar Spanje als vertegenwoordiger der Ver. Staten, op het Amerikanistencongres, welke eer hem later nog meermalen te beurt viel; hij is de schrijver van een twaalftal historisch-wetenschappelijke werken en is verscheidene talen, waaronder ook het Hollandsch, volkomen machtig.

De verdiensten van zijn werkzaam leven, de kroon op zijn moeitevollen arbeid is dat DR WARREN CURIER thans door Z. H. den Paus van Rome is benoemd tot Bisschop van Matanzas (Cuba)! Zonder twijfel een groote eer voor West-Indië, dat een zijner zonen wordt uitgekozen voor het verheven Bisschops- ambt!

De Zandzuiger.

Hoezee! Hoezee! De Zandzuiger is er nog voor is verwacht werd. 't Was een groote gebeurtenis de aankomst van den langverwachten zuiger. De vreemde sirenefluit van de sleepboot *Maas* had heel wat opschudding te weeg gebracht. In een oogwenk was het bericht verspreid, de zandzuiger is in aantocht. Aan weerszijden van het invaarkanaal stonden de kaden zwart van menschen. Of er ook gevoeld wordt voor de verbetering onzer haven?

Met gejuich werd Kapitein LAGENDIJCK begroet. Verwonderd vroeg men elkander af, hoe een zoo kleine sleeper heelemaal van Holland hierheen had kunnen komen. Men stond verstomd over den Hollandschen durf. En werkelijk 't is een kranig stuk geweest. Onze naam van vrachtvaarder van Europa is weer schitterend gehandhaafd.

Alle eer aan Kapitein LANGENDIJCK en zijn flinke helpers. De geheele bemanning bestaat uit 14 koppen,

---

laat mij en keert samen terug naar uw ouderlijk huis. Vrijwillig zijt gij mij gevolgd, ik laat u ook volkomen vrij, om heen te gaan!"

„En gij zelf dan?"

„Ik? ik zal minder ongelukkig wezen, u gelukkig wetend!"

„Ik mij gelukkig gevoelen zonder u? Ik gelukkig wezen als ik, ver van u verwijderd, steeds moet denken: ik heb mijn echtgenoot aan zijn lot overgelaten, ik ben zijne liefde ontrouw geworden? Neen, dat is me onmogelijk!"

„Maar, zoo hernam Edgar, zijt gij dan minder ongelukkig, nu gij deelt in mijn ongeluk? Anna, gij zegt zelf, dat de moed u begint te ontzinken; gij vraagt mij, u nieuwen moed in te storten; ik, die zelf alle kracht mis, die u steeds heb bewonderd om uw moedig lijden, ik zou u moeten schenken, wat ik zelf niet bezit! Ik herhaal 't: ga heen van hier Weigert gij, het zij zoo; maar vraag me dan verder niets; dezen raad en niets meer, niets anders kan ik u aanbieden."

Onder deze woorden stond Edgar op en verwijderde zich, Anna alleen latend, om na te denken over het geen hij haar had voorgesteld.

Toen hij, na geruimen tijd in 't half donker te hebben rondgedwaald, weer in zijn huisje terugkeerde, ontving Anna hem met hare gewone vriendelijkheid en hij was nog niet gezeten, toen zij zich voor hem op hare knieën wierp.

„Edgar, zoo sprak ze, terwijl ze met tranen in hare oogen tot hem opzag, Edgar, vergeef 't mij, dat ik u zoo liefdeloos heb toegesproken! Ik blijf bij u, altijd! Hebt gij zelf mij niet dezen ring aan den vinger gestoken op den dag, dat wij elkander eeuwigen trouw beloofden; ik hem heb steeds gedragen, zooals gij hem mij toen hebt gegeven en zoo zal ik hem blijven dragen; neen, nooit verwijder ik mij, nooit, nooit verlaat ik u!"

Anna sloeg hare handen voor hare oogen en begon te schreien. Ook Edgar zelf was diep bewogen; hij nam de hand van zijne vrouw en deed haar opstaan.

„Anna, zoo sprak hij met van aandoening trillende stem, niet gij moet mij, doch ik moet u om vergeving smeeken; ik weet 't, meermalen was ik hard tegenover u, ofschoon gij het niet verdiendet; maar dit verzeker ik u, ik bemin u thans nog meer dan vroeger, omdat ik weet, dat gij u zelf geheel en al voor mij opoffert uit liefde voor uwen echtgenoot. Bewaar dien ring als het symbool onzer onderlinge liefde en vergeet nooit de woorden, die ik sprak, toen ik dien ring aan uwen vinger stak:

Ik blijf u eeuwig trouw; steeds zal ik voor u doen, wat ik kan; geve God mij de kracht, en de gelegenheid, om altijd uw welzijn te blijven behartigen en moget gij voor mij een voorbeeld blijven van onderwerping aan den Wil Gods, den H. Wil van den Heer"

(Wordt vervolgd.)

twee ervan waren steeds op den zuiger om de goede richting erin te houden. Menig zeetje kregen ze over, maar ze hebben dapper volgehouden naar Holland's devies *Je maintiendrai.*

De uitvaart van onzen zuiger was in het begin een echte lijdensgeschiedenis. Half December bracht de *Donau* hem over naar Engeland. Beangst door het verlies van een grooteren zuiger in de golf van Biscaye, seinde de Maatschappij, na overleg gepleegd te hebben met den Minister, dat de zuiger maar moest overwinteren te Plymouth. De *Donau* liep terug naar Nederland.

De *Schelde* bracht den zuiger naar Brest. Een lichte lekkage was oorzaak, dat deze haven werd aangedaan. Toen kwam de *Maas* met haar kranige bemanning, voor geen klein geruchtje vervaard, en bracht den zuiger in 31 dagen van Brest naar hier. In 12–13 dagen werden de Kaap Verdisch eilanden bereikt en [illegible] 17 dagen op Curaçao den 4den Juni ll.

Een prachtvaart; ook de grootste optimisten hadden zulk een snellen overtocht niet durven verwachten.

Daags na aankomst werd Kapitein LAGENDIJCK en zijn bootsman door den Gouverneur ontvangen.— Zij werden voorgesteld door den Adjudant van Z. H. E. G. Luitenant PIEPER.

t' Is een lust om die lui te hooren vertellen van hun tocht. Daar zit meer aan vast, dan men vermoedt. t' Is echt mannenwerk.

Eere aan onze Hollandsche sleepers!

De *Maas* ging Woensdagmorgen met zuiger en al heel plechtstatig de lange haven door tot achteraan bij de Klipwerf van de Curaçaosche Handel Maatschappij. s' Middags werd de zuiger verhaald naar het Rifwater voor de werkplaats van Openbare Werken.

De zuiger leek bij zijn invaart op een groote drijvende kist, maar begint reeds figuur en vorm te krijgen; we hopen hem spoedig aan 't werk te zien.

Dezen middag om 12 uur is de *Maas* weer uitgevaren naar huis toe. Misschien eerst nog even naar Colon om een nieuw vrachtje te halen.

De *Maas* was nauwelijks buitengaats, of liep weer binnen. Een verver was er aan boord gebleven, die weer netjes aan wal werd gezet.

We wenschen Kapitein LAGENDIJCK en zijne bemanning een voorspoedige reis. Het moet hun aangenaam geweest zijn te ondervinden, hoe welkom ze hier waren. Dubbel welkom zullen ze zijn in het Moederland na met eere volbrachten arbeid.

De Havenwerken.

De grijpbaggermachine doet haar werk goed. Er worden groote brokken steen naar boven gehaald. In de haven was het meer grijze klei en zachte koraalsteen; wat nu opgehaald wordt lijkt veel op hardere rotsblokken.

Het ontstekingsschip heeft vacantie. Zeker bang geworden voor den zuiger. Oneerlijke concurrentie!

Lichtbloei.

Donderdag, 5 Juni, werd de licht bloei van een nieuwe tube carbiet voorzien.

Voor de armen.

De huur van het huis van wijlen den Heer JACOB PENSO, aan de armen vermaakt, bracht in de eerste helft van dit jaar op f 538.57, waarvan de helft werd gezonden aan het R.K. Parochiaal Armbestuur van St. Anna, terwijl de andere helft verdeeld werd onder de Protestantsche en Israelietische armen.

Het R. K. Armbestuur verdeelde de gift onder de armen der 7 verschillende parochies van Curaçao.

Financien.

In de eerste drie maanden van dit jaar werd ontvangen aan *belastigen*:

Op Curaçao	f 196,319.43
Aruba	7,449.89
Bonaire	3,899.15½
St. Martin	2,929.63½
St. Eustatius	1,848.87
Saba	2,037.71

aan *Inkomsten van onderscheiden aard*:

Op Curaçao	[illegible]
Aruba	12.106.41½
Bonaire	1.818.05½
St. Martin	2.356.06
St. Eustatius	369.30
Saba	426.20

De overdrachtsbelasting bracht op Curaçao op f 109.328.20 of ruim 100.000 Gld. meer dan verleden jaar.

De Posterijen echter 13.000 Gld. minder op dan verleden jaar.

Een tweede zandzuiger

wordt hier eerstdaags verwacht voor rekening van de Mijnmaatschappij Curaçao tot het in orde brengen van de Fuikbaai voor de ontginning der Sta. Barbara-mijnen.

In October

zal de eerste lading phosphaat van Sta. Barbara worden uitgevoerd.

Hr. Ms. Zeeland.

Zaterdagmiddag teruggekeerd van de Bovenwindsche eilanden, vertrekt dezer dagen via Bonaire naar Colon.

Gedecoreerd.

De H.E.G. Heer W. HOUWING, Commandant der Nederlandsche scheepsmacht in de Caraïbische zee, is naar aanleiding van het bezoek van Hr. Ms. *Zeeland* aan Havana begiftigd met het Grootkruis 1e klas der orde „*Honor y Merito de la Cruz Roja Cubana.*" Onze beleefde gelukwenschen.

Dankbetuiging.

In dank ontvangen een paar monster fleschjes en reclamebladen van DUFFY's *Grape Juize*, waarvan de Heer JOHN MENGE agent is.

Mooi Vooruitzicht.

—*El Imparcial* bericht in zijn nummer van l.l. Dinsdag, dat de heer E. H. CHENEY, consul der V. S. van N. Amerika, die immer veel belangstelling betoond heeft in al wat met het welzijn van het eiland in verband staat, aan het blad medegedeeld heeft, dat de wetsontwerpen strekkende het eene, om het invoerrecht op strohoeden met 25 pCt. te verlagen en het andere, om zout van alle invoerrechten vrij te stellen, door de Kamer van Afgevaardigden goedgekeurd zijn en ongetwijfeld ook door den Senaat zullen worden aangenomen. Deze verlaging en vrijstelling van invoerrechten zal zeer ten goede komen aan onze kolonie, waarvoor de hoeden industrie en de zout uitvoer van het grootste belang zijn.

Afgekeurd.

—Naar wij vernemen, zijn de heeren H. J. NYMAN en M. A. SCHOTMAN, onderwijzer respectievelijk 1ste en 2de klasse bij het Openbaar Onderwijs alhier, in Nederland afgekeurd voor verderen dienst in de kolonie.

De Vrijmoedige.

Officieele berichten.

Aan den brigadier E. G. Gressmann is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend.

Het door den Gezaghebber van Bonaire aan den Chef van het kuststation voor D. T. aldaar J. W. P. Peiliker tot herstel van gezondheid verleend verlof van zeven dagen is door den Gouverneur goedgekeurd; en de telegrafist bij het kuststation alhier F. H. P. Schrils is gedurende den verloftijd van Peiliker belast met de functiën van Chef van het station op Bonaire.

Aan den geneesheer van het krankzinnigengesticht alhier J. H. M. Ellis is tot verder herstel van gezondheid een nadere verlofsverlenging van twee en een halve maand verleend.

Aan den kommies 2de klasse der belastingen alhier, C. M. Nuboer is tot herstel van gezondheid drie maanden verlof verleend.

De Officier van gezondheid 2de klasse van het Leger in Nederlandsch Oost-Indië, thans alhier gedetacheerd, Ph. F. de Haseth Möller is eervol ontheven van de tijdelijke waarneming der betrekking van Chef van den Militairen Geneeskundigen dienst alhier, en aan hem is tot herstel van gezondheid zes maanden binnenlandsch verlof verleend, met vergunning dit verlof buiten de kolonie door te brengen.

De Officier van gezondheid 2de klasse aan boord Hr. Ms. Zeeland J. J. Louwerse is belast met de waarneming van de betrekking van Chef van den Militairen Geneeskundigen dienst alhier.

Aan den kommies 1ste klasse der belastingen alhier W. H. van der Velde is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend.

De beheerder van de plantage Mount Pleasant in het 3de district alhier C. C. B. Gorsira is belast met het opsporen van misdaden en wanbedrijven, volgens onderscheidingen bij algemeene verordening gemaakt, voor zooveel aangaat de uitgestrektheid van bovengenoemde plantage.

Aan den brievenbesteller op het postkantoor alhier, J. B. Sasso is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven.

Rafael Bergué, Teodoro Bulvan, Begeman Cayanea, Julio Coster, Charles N. Crowell, D. de Castio-Angelista Fray, Ulsulita Krannenclo; Bentis D. Mack, Vda. Maduro, Tomas Mas Jello, Heriberto L. Penso, Emilia Ruiz, Margarita Siera, Adela Silbieri, Nicasia Sintiago, Luis C. Stueck, Helvia Vargas.

Aangeteekende stukken: Camille Gabril Augustin, William Bennet (Rebut), William Correa (Rebut), Leonor J. de Mendez, Rosalina Leitha.

Drukwerk: Hanneply.

Drukwerken zonder adres: 1 exemplaar v d Compañia Colonial, eenige exemplaren van de Telegraaf.

Niet voor bestelling en verzending vatbaar 2 briefkaarten: een geadresseerd aan John M. Snoek en een zonder adres.

Marktbericht van den Curacaoschen Handelsbond.

Van 6 Juni 1913.

AARDNOTEN (Pindas) per KG.	0.22
ZOUT per vat van 180 K.G.	f 0.80
DIVIDIVI per K.G.	„ 0.05
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.	„ 0.70
id. per KG. 2e kw.	„ 0.60
HUIDEN per K.G.	„ 0.65
GEITENVELLEN per K.G.	„ 1.20
WOL per K.G.	„ 0.12
SCHAPENVELLEN per stuk	„ 0.55
BEENDEREN per K.G.	„ 0.02
RECINUS-ZAAD per K.G.	„ 0.05
STROOHOEDEN (hipijapa):	
Kwaliteit No. 1 per dozijn	„ 3.75
„ „ 1 (gebleekt) „	„ 3.87½
„ „ 2 „ „	„ 5.
„ „ 3 „ „	„ —
„ „ 3 „ „	„ —
„ „ 4 „ „	„ 7.—
„ „ 5 „ „ OLA	„ —
„ „ 6 „ „	„ 8.
„ „ 7 „ „	„ 9
„ „ 8 „ „ OLA	„ 9
„ „ 9 „ „	„ 12.50
„ „ 10 „ „ OLA	„ 12,
„ „ 11 „ „	„ 15.
„ „ 12 „ „ OLA	„ 15
„ „ 13 „ „	„ 15
„ „ 14 „ „ OLA	„
„ „ 15 „ „	„ 15

Ratten en Muizen.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in 't fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd

351 ratten
9739 muizen.

Muziekuitvoering.

PROGRAMMA.

Zondagavond om 7.30 WILHELMINAPARK

te geven door de Militaire Kapel.

1. Salut aux heros Pas Red D. Régent
2. [illegible]
3. Sourire d'avril Valse M. Depret
4. Fantaisie sur Giroflé Girofla Lecocq
5. Samson Pas Red L. Launay
6. Bouquet de Melodie Potpourri J. Boskaljon
7. Love my, and the world is my R. Ball
8. Para cual de las tres? Danza J. Blassini

Personas Delicadas.

—Las personas flacas y faltas de fuerzas, vigor, empredimiento, etc. hallarán en la Emulsión de Scott un auxiliar ideal y eficaz para adquirir plena salud. Lleva nutrición á todas partes del organismo, sangre, nervios, músculos, etc. Es en realidad un gran tónico:

" En mi práctica he obtenido siempre brillantes resultados con la combinación feliz titulada 'Emulsión de Schott,' y se esplica tal efecto, pues ella une la acción tónica de los hipofosfitos con la eminentemente nutritiva del aceite de hígado de bacalao.

Así es que un organismo debilitado se beneficia de modo rápido al tomarla." DR. RAFAEL JELAMBI, Caracas, Venezuela.

Uit de naburige Republieken.

Onlusten in Haiti.

Tengevolge van de verkiezing van senator Michel tot president van Haiti als opvolger van wijlen president Auguste, zijn onlusten uitgebroken in de hoofdstad Port au Prince. Gedurende de begrafenis werd er in de straten geschoten, hetgeen leidde tot een paniek in de kerk. Verscheiden personen werden gekwetst. Het ingrijpen der troepen herstelde de orde. Later werd opnieuw geschoten.

Een particulier telegram aan de N. R. Ct. meldt hierover nog het volgende:

Tijdens de begrafenis van wijlen president Tancrède Auguste, op het oogenblik dat de aartsbisschop in de kathedraal de absolutie uitsprak, ontstond een algemeen gevecht op het plein voor de kerk. Tal van geweer- en kanonschoten werden afgevuurd

Er heerschte een onbeschrijfelijke paniek in de kerk. Het geweervuur duurde den geheelen middag. Onder de Europeanen zijn geen slachtoffers gevallen.

De nationale vergadering heeft senator Oresto tot president der republiek gekozen.

Colombia. Het Gouvernement heeft gelden beschikbaar gesteld om Santa Martha te ontsmetten en verdere sanitaire maatregelen te nemen. De Amerikaansche *United Fruit Company* is bezig met den bouw van een hospitaal, waaraan later bekwame doktoren zullen verbonden worden. Santa Martha zal dus voor het vervolg onder de gezonde streken mogen gerekend worden.

Venezuela. Het Congres verloopt in geheimzinnige stilte. 't Broeit; het is de doodsche kalmte, die een storm voorafgaat.

Invloedrijke mannen verlaten Caracas en vluchten via Bonaire naar Curaçao. Reeds bevinden zich in deze Kolonie. Dr. LEOPOLDO BAPTISTA, Dr. LUIS MONTELLINI en Grl. F. L. ALCANTARA, gewezen Minister van Binnenlandsche zaken. In *El Nuevo Diario* komen verschillende protesten voor tegen de illegale wijze van handelen van BAPTISTA. Wat er geschied is, wordt echter niet vermeld.

Veel regen in Venezuela, maar ook vertoonen zich weer de sprinkhanen.

De steenkolenmijn van Naricual schijnt met succes gekapitaliseerd te worden.

De Nationale Werf te Puerto Cabello beschikt thans over een toestel van draadlooze telegrafie met een afstandskracht voor 100 K. M. daags en 200 des nachts. Het toestel kan radiogrammen ontvangen tot op 1000 K. M. afstand.

SPANJE.

Het Constantijnfeest te Madrid.

Met grooten luister is 3 Mei te Madrid het Constantijnfeest gevierd. Tot deze viering heeft de koninklijke familie veel bijgedragen. Op bevel des konings heeft zijn intendant aan de hoofdkerk het Signum Crucis ter hand gesteld, om door het volk van Madrid vereerd te worden.

Op het terras van het koninklijk paleis was een groot kruis opgericht, dat schitterend verlicht werd. De koninginnen Victoria en Christina woonden met groote godsvrucht de plechtigheden bij en gaven een stichtend voorbeeld aan het katholieke volk.

Zaterdag werd door de koninklijke familie de tentoonstelling van historische kruisbeelden geopend.

De aanleggers van het feest prijzen den ijver des konings en der koninklijke familie, die het initiatief des Pausen steunend, tot het welslagen van het feest sooveel hebben bijgedragen.

Staat van het aantal vaartuigen, die het eiland Curaçao in de maand Mei 1913 aandeden met vermelding van hunne inhoudsmaat.

	ZEILSCHEPEN.			STOOMSCHEPEN.		
		Inhoud in M³.			Inhoud in M³.	
	Aantal	Bruto	Netto	Aantal	Bruto	Netto
Maand Mei	97	11583	10560	38	278303	175918
Vorige maanden	350	44363	40193	153	915627	578370
Totaal	448	55946	50753	191	1193930	754288

Niet opgenomen zijn de schepen, die binnenkomen van de kustvaart en van de visscherij.

Buitenland.

Algemeen Overzicht.

Telegrammen uit Cettinje melden nieuwe, treffende bijzonderheden over de zitting van den Montenegrijnschen kroonraad, welke eindigde met het besluit, om het lot van Skoetari aan de beschikking van Europa over te laten.

In de eerste zitting begon de Koning met uiteen te zetten, in welken moeilijken toestand Europa Montenegro plaatste door den eisch tot onverwijlde ontruiming van Skoetari. Hij voegde er bij, dat uitstel eener beslissing onmogelijk was, indien men niet opnieuw in den oorlog gewikkeld wilde worden, die veel ernstiger zou zijn dan de pas afgeloopen krijg.

Daarna gaven achtereenvolgens de generaals hun meening te kennen. De meerderheid verklaarde zich voor onmiddelijken afstand van Skoetari en staafden hun meening met redenen van militairen aard. Zij zeiden, dat de Montegrijnen zonder twijfel met geestdrift een nieuwen strijd zouden tegemoet gaan, maar geestdrift alleen kan niet tot overwinning leiden. Twee oorlogen vlak achter elkaar, dat was meer dan het rijk zou kunnen dragen.

De burgerlijke overheden waren het om redenen van polietieken aard eens met de generaals, maar de ministers deelden hun meening niet.

De Koning sloot den kroonraad na de argumenten der ministers aangehoord te hebben. Zijn gelaat drukte den ernst der overwegingen uit, die zijn brein bezig hielden.

Den volgenden morgen verklaarde de Koning bij de heropening der zitting van den Kroonraad: Een langdurige strijd heeft in mijn gemoed plaats gehad. Nooit tijdens mijn 50-jarige regeering ben ik ten prooi geweest van dergelijke aanvallen van [illegible] besluiten den lijdensbeker tot den bodem te ledigen. Ik word gedwongen te wijken en van [illegible] te doen, van Skoetari, den meest geliefden droom van mijne jonge jaren; van Skoetari, dat voor Montenegro het heldhaftige verleden en een gelukkige toekomst verwerkelijkte."

De ministers antwoordden, dat zij zich, volgens de grondwet van het rijk, met alle verantwoordelijkheid belastten.

De koning hernam: „Ongetwijfeld zijt gij tegenover de Skoepsjtina verantwoordelijk, maar ik ben het tegenover God. En door de Montegrijnen zal ik van geslacht tot geslacht gevloekt worden, omdat ik door onverzettelijken tegenstand mijn reeds zoo swaar beproefd volk tot een vreeselijken dood zou hebben gedoemd. Er blijft mij geen straaltje hoop over, niet de minste kans om tegen den wil van Europa mijn zienswijze te doen gelden. Laat ons dus het kleinste van de twee kwaden kiezen."

Toen nam de koning een pen en schreef eigenhandig het telegram aan minister Grey. Toen hij de pen neerlegde, zag men, dat hij weende.

Ook Oostenrijk demobiliseert thans; het schijnt dus geen expeditie meer te willen; maar als de Turken nu eens komen?

Montenegro heeft aan de eischen van Oostenrijk om genoegdoening voor de dwangbekeering en den moord op pater Palics na eenig aarzelen geheel voldaan; want:

1. De Montenegrijnsche regeering op een nader aan te wijzen plaats van het haar toevallend gebied zal een op den dood van Pater Palic betrekking hebbend herinneringskruis opstellen. Voorts treft de Montenegrijnsche regeering de noodige voorbereidingen, dat onmiddelijk begonnen kan worden met den door de Oostenrijksche regeering voorgenomen bouw van een gedachteniskerk. Bij de plechtige wijding van beide monumenten van eeredienst zal Montenegro zich door een minister of een generaal laten vertegenwoordigen.

2. Montenegro neemt de noodige maatregelen voor de overbrenging van het lijk van Pater Palics naar Zumbi en zal zich bij de definitieve begrafenisplechtigheid weder doen vertegenwoordigen.

3. Montenegro kondigt plechtig af en waarborgt, dat alle Katholieken, die gedwongen werden zich te bekeeren en weder tot hun oud geloof terugkeerden, vrijheid hebben zelf de plaats hunner woonplaats te kiezen en ongehinderd naar vreemd gebied kunnen overgaan.

Blijkt hieruit nu weer niet, dat het Oostenrijk niet zoozeer om een stukje grond te doen is dan wel om het rustige voortbestaan der Katholieke Kerk?

Het is volstrekt niet verkeerd zijnen godsdienst te verdedigen; maar het is wel afkeurenswaardig overal en ten allen tijde den Godsdienst met de haren er bij te sleepen. Oostenrijk zelf geeft in de drie voorwaarde-punten duidelijk aan, waar het die regeering om te doen is.

Steeds heeft de Oostenrijksche politiek getoond gegrond te zijn op Katholieke beginselen.

Rusland echter schijnt meer om politieke redenen gehandeld te hebben bij zijne vordering tot het ontruimen van Skoetari; want, zoo men de zaak, van Russisch standpunt uit wat nauwkeuriger beschouwt ziet men, dat koning Nikita niet anders is dan een koning op een schaakbord, die zelf niet loopen kan, maar geschoven wordt; eerst vooruit, thans weer een veld achterwaarts, doch steeds zich bewegend naar den wil van den speler, die er achter zit en die niemand anders is dan de Czaar.

Het is de keizer aller Russen geweest, van wien het bevel is uitgegaan, Skoetari te ontruimen, wijl Rusland er het allergrootste belang bij heeft, dat Oostenrijk zich in alle geval, wat ook zijne bedoelingen waren, niet in Albanie vastzette en zoo geschiede, wat men tot allen prijs in Slavische kringen voorkomen wil.

En terwijl men in den Balkan er op bedacht is, dat niemand toch maar een stukje grond te veel zal krijgen bij het verdeelen van den buit, brengt Koning Alfonso van Spanje zijn bezoek aan Parijs, alsof er geen kou aan de lucht is.

Men moet ook thans zijn moed bewonderen, dat hij geen oogenblik aarzelde aan zijn plan gevolg te geven, waar toch juist op hem de anarchisten, Ferreristen en andere misdadigers en abnormalen bijzonder gebeten zijn en nog even voor zijn vertrek een geheel complot tegen zijn leven werd ontdekt.

Maar er zit in dit bezoek iets anders dan een plezierreisje en dat iets kan wellicht heel belangrijk worden, voor den geheelen toestand in Europa van gewicht.

Reeds lang gevoelde Spanje behoefte om zich bij een der beide groote groepen, die ons werelddeel beheerschen, aan te sluiten. Maar er was eenige strijd of men Frankrijk dan wel Italië, het Drievoudig verbond of de Triple entente tot vrienden kiezen zou.

Spanje's vriendschap heeft nog wel eenige waarde en (zooals vroeger Bismarck heeft getracht) om het tot een soort van bondgenoot te maken, had het den laatsten tijd veel beleefdheden van Fransche zijde ondervonden.

De Marokko quaesties brachten eentijdelijke verwijdering, doch daarover is men nu heen en het eerste wat Poincaré onlangs in de officieele toast zeide was dan ook een gelukwensch aan zich zelven en zijn land met het tot stand komen van het Fransch-Spaansche Marokko verdrag.

Dit bezoek kan dus nog wel eens van beteekenis wezen voor den toestand in Europa.

De Chineesche Republiek is thans officieel door Amerika erkend. De consul-generaal te Shangai wisselde met den gouverneur officieele bezoeken.

Hoogstwaarschijnlijk zal deze plotselinge toenadering tot China wel verband houden met de steeds toenemende spanning, die er tusschen de Vereenigde Staten en Japan ontstaan is.

Het Californisch parlementslid Baker heeft verklaard, dat er in Californië een ware inpalming door Japanners vast te stellen valt. Er zouden er al ongeveer 60.000 zijn, en de Japanners zouden in de stad Vacaville al het heft in handen hebben, terwijl zij uit de wolvarende districten Napa en Placer de blanken verdringen. Bovendien waren 2500 Japansche vrouwen naar San Francisco gekomen. Haar kinderen zouden Amerikaansche burgers worden en daarover zijn de blanke Californiërs ontsticht.

Men wilde nu een wet maken, waardoor den Japanners het verwerven van landbezit onmogelijk wordt gemaakt: Een vreemdeling die land koopt, luidt de bepaling, moet binnen een jaar Amerikaansch burger willen worden; doet hij dat niet, dan vervalt zijn bezit aan den Staat. Pachten mag hij den grond niet langer dan voor vijf jaren.

De wet heeft voornamelijk ten doel om de vele Japanners te weren, die zich op boerderijen en als vruchtenkweekers hebben gevestigd.

In Japan is men daarover verschrikkelijk boos, en men tracht op hoogen toon van de Ver. Staten te verkrijgen, dat deze wet niet zal worden doorgevoerd.

Maar de regeering kan er weinig aan doen, want in zulke wetgeving zijn de afzonderlijke Staten geheel vrij.

En vele Amerikanen, ook buiten Californië, zijn voorstanders van de wet, wijl zij niet alleen economische concurrentie der gele arbeiders vreezen, doch ook op den duur een poging om de Westkust te koloniseeren en militair te bemachtigen!

Deze wet tegen de Japanners is aangenomen door Kamer en Senaat en ook de gouverneur heeft reeds te voren verklaard, haar te zullen teekenen. Nu kan Japan zich dus ten toppunt van verontwaardiging tegen Amerika opwinden, want Wilsons toch werkelijk juiste verklaring, dat hij er niets tegen kan doen, zullen zij wel niet gelooven.

De „kiesrecht-dames" hebben minder succes gehad! De wet op het vrouwen-kiesrecht is niet eens in een tweede lezing behandeld; zij werd bij de eerste lezing reeds verworpen met 266 tegen 209 stemmen. Ze verdienen niet beter, die vrouwen; de middelen, welke ze gebruiken, om hun doel te bereiken, zijn ten hoogste afkeurenswaardig; onlangs nog hebben zij voor ruim 2000 gld. aan bloemen vernield. Een vrouw, zij, die men noemt de „bloem der schepping," zij, die in teederheid de bloem moet evenaren, vergrijpt zich aan de bloemen der natuur!

Is er wel iets meer weerzin-wekkends, meer prozaisch-koud denkbaar?

Door zulk een daad moeten ze zelfs bij de grootste voorstanders der vrouwen-beweging, alle sympathie verliezen.—

HAVEN-NIEUWS.

VAN 31 MEI — 14 JUNI.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Prins Maurits	P Koningstein	1 Juni	New-York	2 Juni	Amsterdam
Caracas	Furst	3 „	La Guayra	4 „	New-York
Merida	A Johanson	4 „	Maracaibo	4 „	Maracaibo
Zulia	S S Morris	7 „	New-York	7 „	Maracaibo
Pr. Willem V	J W Drijver	7 „	Amsterdam	8 „	New-York
Merida	A Johanson	9 „	Maracaibo	9 „	La Guayra
Zulia	S S Morris	12 „	Maracaibo	12 „	New-York
Philadelphia	H Highborn	12 „	New-York	12 „	La Guayra
Merida	A Johanson	11 „	La Guayra	12 „	Maracaibo
Pr. der Nederl.	J. C. Metus	15 „	New-York	16 „	Amsterdam
Patagonia	H Schuster	31 Mei	Hamburg	2 Juni	Hamburg
Odenwald	C Segebarth	30 „	Pto Colombia	1 „	Hamburg
Thelma	J Jorgersen	31 „	Cuba	8 „	Maracaibo
Nordhvalen	Blom	30 „	Norfolk	? ?	Cuba
Citta de Torino	E Fulle	8 Juni	Colón	8 „	Génova
William Cliff	Trickey	8 „	Liverpool	8 „	Sta Marta
Maas	A Lagendijk	4 „	Isl Caboverde	7 6 8 „	Amsterdam
Thelma	J Jorgersen	7 „	Maracaibo	8 „	Maracaibo
Schwarswald	R Rauschenplat	14 „	Hamburg	15 „	Pto Colombia
Niederwald	L Schubart	15 „	Pto Colombia	16 „	Hamburg
Georgia	O Remanofsky	16 „	Cuba	17 „	Hamburg
Montserrat	Garriga	16 „	Colón	16 „	Barcelona
Thelma	J Jorgersen	14 „	Maracaibo	15 „	Maracaibo

Schoeners.	Aankomst.	van	Schoeners.	Vertrek	naar
Nereida H	1 Juni	St Domingo	*Hirondelle H*	31 Mei	Maracaibo
Meda H	2 „	Maracaibo	*Jane H*	2 Juni	La Guayra
Refugio H	3 „	Aruba	*Olga Lucila*	4 „	Rio Hacha
Frieda H	5 „	Maracaibo	*Sirena H*	4 „	Maracaibo
Electra H	5 „	Maracaibo	*Nereida H*	4 „	Cuba
Rosa Maria H	5 „	Aruba	*Refugio H*	4 „	Aruba
			Rosa Maria H	7 „	Aruba

31 Mei is H M **ZEELAND** teruggekeerd van de Bovw. Eilanden en zal wellicht spoedig eene reis maken naar Colón.

Dezen morgen is hier gepasseerd het Engelsch S.S. **MAGDALENA** (5400 ton) van de B.M.S.P. op zijne reis Colón-Southampton.